

ייצג פון פריי

תולדות | עיונים | הערות

התחזקות | התעוררות | מכתבים

בעניני רביה"ק מברסלב זי"ע

מכתבי מוהרנ"ת - עלים לתרופה, עם מכתבים חדישים והוספות מכת"י
ביאורים וצינונים, הערות והארות

פרשת ויק"פ (פרה)
שנת תשע"ה

ותהלה לאל הייתי פה ביום הכיפורים עם ר' איצילי מהייסין [מתלמידי מוהרנ"ת ז"ל המוכהקים]. ור' נחמן מטולטשין [מגדולי תלמידי מוהרנ"ת ומשמשו הנאמן, שניהם באו להסתופף בצל מוהרנ"ת על יום הכיפורים בנעמרוב]. ותהלה לאל הכל בשלום, והתפללנו כרצוננו, ואין פוצה פה. יחמול ה' מעתה שיהיה שלום ואמת בעולם. כעת אני שולח אחרי זוגתי שתבוא לפה עם בני הקטנים שיחיו. ומאליך תבין שאין לי דירה כראוי, אך ההכרח לשלוח אחריהם, כי אין לי פה לאכול בסוכות. כי אי אפשר לי לאכול אצל אחי בסוכה, כי יושב בשכינות. ואי אפשר לבאר הכל.

[אחי מוהרנ"ת ר' יודל דר בנעמרוב ובימים הראשונים התאכסן מוהרנ"ת בביתו עד שמצאו לו דירה הראוי כמ"ש במכתב קצ"ג, מכתב ר"ה, ומכתב ר"ה. בניו הקטנים של מוהרנ"ת ר' נחמן ור' יוסף יונה ובי"ח ר' שמעלקא נשארו בברסלב אחר ראש השנה, ועכשיו שלח אחריהם מוהרנ"ת להביאם לנעמרוב. ומה שרומז מוהרנ"ת שיהיה שלום ואמת בעולם לכאורה הכוונה כפי' מן החת"ס ע"פ האמת והשלום אהבו שעיקר מעלת השלום הוא רק עם אמת, ולא שיצטרך לנטות מן האמת בשביל השלום, כי עיקר השלום עם הבריות הוא כשהוא הולך בדרכי התורה הק' ומצותיה, ועיין באריכות בדרשות חת"ס ח"ב דף ר"ס. ומרומז בשו"ת מהר"ם שיק (חור"ד סי' של"ד). ועיין בכרך ליקו"ה על יור"ה]

ובעת הזאת בודאי צריכין להחיות עצמו רק עם ההרחבות שבתוך הצרות, כי הם נפלאות תמים דעים, ובכמה אופנים הם חידושים וחסדים ונפלאות גדולות יותר מהרחבה עצמה שאנו מקוים לצאת מהצרות לגמרי, ולשוב לביתו לשלום מהרה. לעת עתה אין לי שום מניעה להתפלל וללמוד וכו' [ועיין מכתב קצ"ח]. רק מהטירדות והבלבולים שמבלבלים. ומלחמה זאת צריכין ללחום תמיד, לגרש הבלבולים. כי גם עתה כל הבלבולים והפחדים המבלבלים הם בחנם, בפרט בשעת התפילה, שבודאי אין מועילים כלל מה שחושבין בהם ח"ו שלא בזמנם, ובענין זה צריך כל אחד ללחום תמיד, ליישב דעתו לגרש ממחשבתו כל הבלבולים והטירדות, והעיקר בשעת התפילה שאז באים כל הבלבולים ומשמיעין עצמן אז דייקא [ועיין ליקו"מ ח"א סי' ל"א עה"פ מי ימלא גבורות ה' ישמע כל תהלתו].

וכתבתי לך זאת שתבין רמזים מזה לפי ערכך. כי אף על פי שאתה יש לך טרדות ועסקים ועשויות בענין פרנסתך המבלבלים אותך, אף על פי כן ידעתי כי יש כמה ענינים שמבלבלים אותך הבלבולים והטירדות והפחדים בחנם כידוע לך, וכבר דברנו בזה הרבה, אבל עדיין צריכין לחזור כל דברינו כמה פעמים בכל יום, וגם בשעת העסק בעצמו צריכים לזכור בה' ובתורתו, אפילו בבית הפאסט ובהליכה ובחזרה וכיוצא בזה. כי אם יאמר לך אדם היכן אליהך תאמר לו בכרך גדול של רומי (ירושלמי תענית פ"א, כמבואר היטב בהתורה מי האיש החפץ חיים [בלקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"א] ובשאר מקומות [ועיין ליקו"מ ח"ב סי' י"ב], אשרינו שזכינו לשמוע דברים קדושים ונוראים כאלה וכו', מי האיש החפץ חיים יאחו בהם, הפוך בהם והפוך בהם וכו', שאין לך מדה טובה מהם [אבות פ"ה מ"ב].

[אפשר שרומז כאן למה שעבר על ר' יצחק בימים ההם, כי המתנגדים חפצו לענות ולהכות הר' יצחק בן מוהרנ"ת ז"ל שישב בטולטשין, כמו שכן עשו עם הרבה חסידיו ברסלב, אך היה שם גביר אחד ששמו ר' יוסף חויענער שניצל בכותו, כי אמר להמתנגדים אשר ר' יצחק אינו חסיד כלל, ומה שנוסע למוהרנ"ת הוא הכרח

הנה באמצע הכתיבה הגיע הפקודה מהפאליציע לנסוע מיד לנעמרוב [כפי המסופר בא מוהרנ"ת מוקף עם אנשי חיל כמו גידון למיתח מן אומאן לברסלב, אמנם בבאה בחנינו לברסלב ראו שנסע ברשות הממשלה עם בילעט, ולכן יצאה פקודה שניה שאסור לו להתמקמה בברסלב רק להשתקע בעיר נעמרוב, ולכן שלח אחרי בני ביתו שיבואו ליישב עצמם בנעמרוב כמ"ש במכתב שאח"כ. והיה נחשב זה בעצמו לחסד גדול מה' שלא אשמו אותו שנסע בלי רשות לאומין]. ובודאי הכל חסדי ה' ונפלאותיו. והגני מוכן לנסוע תיכף. והוא אצלי חסד גדול, כי עוצם הפחדים שעברו עלי עד עתה, אי אפשר לבאר, ובחסדי ה' בטחתי, שאשוב לביתי בשלום בעזרת השם יתברך בקרוב [עייין לעיל מכתב קצ"ו].

בעת אין פנאי לדבר בזה, כי יום הקדוש והנורא יום הכיפורים ממשמש לבא, ואני טרוד מאד [מוהרנ"ת ז"ל ברוב קדושתו וקביעתו בעבודת ה' לא נתבלבל כלל משום טרדה, רק אחז צדיק דרכו לקדושת היום הממשמש ובאה. ובא וראה עד היכן הגיע כח התחזקותו של מוהרנ"ת ז"ל בעת כזאת אחר שנה קשה של שנת תקצ"ה שעבר עליו גלים וטרדות אשר לא יכלהו הרעיון, גם מיד אחר ראש השנה נסע ביחד עם אנשי חיל מן אומאן לברסלב בקרון המיוחד לשבוי כמו מחויבי מיתה רח"ל, בביונות עצומות לעיני כל היהודים בכל עיר וכפר, ועכשיו ב' ימים לפני יום הקדוש ועדיין אינו יודע באיזה מקום יהיה על יום הקדוש, והנה באמצע הכתיבה בא פקודה שהוצרך מיד לנסוע לנעמרוב, והיה נראה שהמתנגדים לכאורה נצחו אותו בכל מכל, אמנם מוהרנ"ת בשלו "אין פנאי לדבר בזה כי יום הקדוש והנורא יום הכיפורים ממשמש לבא". ועל דרך זה עיניו מש"כ במכתב ר"ד "בכל צד שפונים בכל פנה ופנה ובכל תנועה ותנועה רואים נפלאות ה' והשגחתו יתברך בפרטיות", כי מוהרנ"ת באמצע בבלוב וטרדתו ראה מכל דבר רק נפלאות ה' ודו"ק]. ואם ירצה ה' אחר יום הכיפורים אראה לכתוב לך באריכות קצת. חזק ואמץ בני חביבי, וראה והבן, כי הכל הבל הבלים, ובודאי כבר פטרת הרבה מהפחדים שעברו אליך, ובחנם בטלת עצמך ממה שבטלת כשביל בלכולי חנם, וכן עובר על כל האדם בכל יום, כאשר כבר הארכנו לדבר בזה בחג השבועות זה כמה שנים [ועיין ליקוטי הלכות ה"ל פסח ה"ט]. שהבעל דבר מוצא דחיה ובלבול על כל יום. ובפרט בעתים הללו שעובר עלינו מה שעובר, על כן זכור היטב [ליקו"מ ח"א סי' רע"ב] שאין לאדם בעולמו כי אם אותו היום וכו', היום אם בקולו תשמעו ותהלים צה, ג.

דברי אביך המעתיר בעדך, שתזכה לגמר חתימה טובה לחיים טובים ארוכים ולשלום נתן מברסלב

סימן ר"ג

בעזרת השם יתברך, יום א' מחרת יום הכיפורים שם ה' [ועיין ליקו"מ ח"ב סי' ס"ו, טעם שמחרת יוה"כ נקרא שם ה'] תקצ"ו לפ"ק, נעמרוב לפ"ק

לאהובי בני חביבי הרבני מו"ה יצחק נ"י

ביום ב' קודם יום הכיפורים, נסעתי מברסלב לפה, ושם הנחתי אגרת אליך אצל בני ר' שכנא שיח"ח [בנו בכורו של מוהרנ"ת, דר בברסלב. יום הכיפורים דאיתו שנה חל ביום השבת, ואפשר הכוונה למכתב ר"ב, והוא גם הנזכר במכתב ר"ד "הכנתי מכתב יום חמישי קודם ערב יום הכיפורים", ומש"כ ביום ב' קודם יוה"כ אפשר שטעות הוא, או שהכוונה לשני ימים קודם יוה"כ שהוא יום ה' ודו"ק]. כעת אין לחדש דבר.

תורה בא לקבל פני אביו מוהרנ"ת] ואין לי פנאי כלל, כי ביום העבר טלטלתי עצמי מדירה לדירה, ות"ל יש לי דירה בהרחבה קצת, והכל בחדס בבחינת (תהלים ג, ד) בצר הרחבת לי (ליקו"ש ח"א סי' קצ"ה), ואלמלא לא אתינא לעלמא אלא למשמע דא די, כי רואין בזה חסדי ה' ונפלאותיו העצומים בלי שיעור בכל עת, עושה גדולות עד אין חקר וכו' (איוב ט, טו). מלבד הנסתרות לה' אלינו, כי הוא יתברך עושה נפלאות גדולות לבדו וכו' (תהלים קלו, ד), חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותי, מה שהזיחנו רבותינו ז"ל לומר (ברכות טו) כל מה דעבדין מן שמיא לטוב עבדין, ואין לנו על מי להשען כי אם על אבינו שבשמים.

ודע בני שקבלת מבני ר' שכנא בשבילך, הסך שמגיע לי מאתך, היינו כ"א זהובים, ותראה לשלוח לו מיד.

ועתה אני צריך להתחיל להתחזק בבטחון חדש על פרנסתי והצטרכותי המרובים פה בנעמרו, אשר אוהבי ורעי הם מרחוק וכו', כאשר תבין מעצמך. ולה' הישועה, האלהים הרועה אותי מעודי, והפליא חסדו עמי לקרבנו לטוב כזה, לאמת כזה, לאור כזה וכו' וכו', אשר זה חלקי מכל עמלי, זה תקותי ותקות בני ויוצאי חלצי לנצח נצחים, הוא יהיה עמי תמיד בזכותו וכוחו הגדול, וגם עד זקנה ושיבה אל יעזובנו, עד אגיד זרועך לדור וכו'.

[אחת מהסיבות שהמתנגדים רצו לגרש את מוהרנ"ת מביתו ומעירו מברסלב, היתה בשביל שחשבו בשביל שבעיר בברסלב הו"ל למוהרנ"ת חסידים ואנשי שהחזיקו את מוהרנ"ת בכבוד, ונתנו לו די מחסורו אשר יחסר לו, כדי שיוכל לעסוק בהפצת תורת רביז"ל. ולכן רצו להרחיקו מהם ששם יפסיקו אנשי לחזק ידי מוהרנ"ת בפרנסה, אמנם מוהרנ"ת לא נפל רוחו מזה כלל, והיה לבו מלא בבטחון חזק שהשי"ת יעזור לו גם בזה. ומוהרנ"ת ז"ל אמר לענין המתנגדים זיי זאלין מיר ניט מעהר טוהן נאר וואס זיי זענען מיר מקפח פרנסה לא הייתי דואג כלל, ווארום איך האב ברוך ה' בטחון [אם הם לא יעשו לו רק מה שמקפחים לי פרנסה לא הייתי דואג כלל יש לי ברוך ה' בטחון] (אבניה ברזל שיחות ממוהרנ"ת אות ז').]

דברי איבך המצפה לישועה

נתן מברסלב

ושלום כל אנשי באהבה רבה.

סימן ר"ה

ברוך השם, יום ב' לך לך, תקצ"ו לפ"ק, נעמרוב לפ"ק

אהובי בני חביבי.

מכתבך קבלתי היום ונהינתי מאד. כעת אני עומד באמצע התפלה קודם ובא לציון, ואי אפשר להאריך, ומוסר כתב זה גיסך, ידידי ר' יוסף ג"י, יספר לך הכל פה אל פה (מוזכר ג"כ לקמן מכתב רכ"ד 'סימן' לעת ערב בא במחיצתי גיסך "ידידי" הרבני מו"ה יוסף ג"י", ונראה מזה שהיה מקורב למוהרנ"ת).

ומן הסתם כבר קבלת האגרת ששלחתי אתמול אליך עם אגרת להרב מסאווראן וכו', כי צויתי שישלחו לך איש מיוחד בשביל זה.

בעת ר' שמואל וויינבערג [הרה"ח ר' שמואל וויינבערג ואביו הרה"ח ר' משה וויינבערג נגיד ועושר, ומראשי מהעסקנים לטובת מוהרנ"ת] **פה עם כל אנשי החתונה של אחיו, ואני צריך לדבר עמם גם כן, ואין לי פנאי כלל. רק תתיעץ היטב עם גיסך ועם אוהבנו באמת, אולי תוכל למצוא איש לדבר עמו, אולי יצמח איהו ישועה שתשקע האש, והעושה שלום במרומיו הוא יעשה עלינו וכו' (נוסח התפלה בסוף שמו"ע). [ע"י מכתב ר"ו כתוב גם כן "בענין האגרת להרב וכו'." וע"י מכתב קס"ד אגרת להרה"ק מסאווראן שבה מפרט מוהרנ"ת הרבה אודות המחלוקת, האגרת נכתבה ה' פרשת וישלח תקצ"ה, ועיי"ש מה שכתבנו בסוף סי' קס"ד. ועפ"י המבואר בספר טובות זכרונות (הובא לעיל בפתיחה לשנת תקצ"ו) שאחר שבת בראשית באו ראשי החולקים בחזרה מקאמינין בידים ריקנות, ולא עלו בידם למסור את מוהרנ"ת להממשלה, והתחיל הנה"צ מסאווראן לפקוד את חסידיו לבל ימשיכו בדרכם להרוף ולמסור את מוהרנ"ת, ולכן ערך מוהרנ"ת עוד מכתב כדי לפתח בשלום, ולהודיע לו שמצדו אדרבה רצונו רק בשלום].**

דברי איבך המעטיר בעדך

נתן מברסלב

מכח כיבוד אב, ועל ידי זה ניצל מהם, אך אחר שעבר כל החורף והקיץ דשנת תקצ"ה, והגיע ימי ראש השנה ונסע לאומאן, נסתתמו טענותיו של הגביר הנ"ל [כי ראו שר' יצחק הוא באמת מחסידי ברסלב, ואינו ר"ק מקיים מצות כיבוד אב], כי למעשה נסע לאומאן על ראש השנה]. אבל מחמת שאז כבר עבר פחד ההכאות כנוכר לקמן [כי אחר ראש השנה תקצ"ו נשקטה קצת אש המחלוקת כמבואר בפתיחה לשנת תקצ"ו], ניצל על ידי זה, ואף שירא מאד שלא יזיקו לו המתנגדים לפרנסתו מהפאסט, אבל מחמת שבגלל כשרותו ואמונתו נתקבל מאד בלב אנשי העיר לא הוזק לו הדבר כלל (ימי התלאות)].

מוהרנ"ת עורר את ר' יצחק לזכור בהשי"ת "אפילו בבית הפאסט ובהליכה ובחזרה וכיוצא בזה". וסיפר הרה"ח ר' אברהם ב"ר נחמן זצ"ל שזכר בילדותו שראה את ר' יצחק בן מוהרנ"ת שהולך לבית הרואר, והיה הולך באמצע הרחוב הדוק ברעיונות בדבוקות גדול ובידרא, וכל רואהו הבינו שאדם נעלה הוא (ש"ש ח"ה סי' רכ"ג)].

יתר מזה אין פנאי להאריך, ותהלה לאל השי"ת בעזרתנו לשמוח בכל פעם, ובשם קדשו בטחנו לשמוח ולגליל בישועתו בזה ובכא לנצח. אין טאקי פארט האפ [ובכל זאת באמת שמחה].

נתן במו"ה נפתלי הירץ ז"ל מברסלב

סימן ר"ד

ברוך השם, אור ליום ב' נח תקצ"ו לפ"ק, נעמירוב לפ"ק

אהובי בני חביבי.

מכתבך קבלתי בליל הושענא רבא והיה לי לנחת, כי זה כמה נכסוף נכספתי לראות תמונת ידך.

והנה בכל צד שפונים בכל פנה ופנה ובכל תנועה ותנועה רואים נפלאות ה' והשגחתו יתברך בפרטיות. כי לא עלה על דעתי שיהיה נעלם ממך ולא תדע היכן מקומי ביום הכיפורים, עד מחרת יום הכיפורים, ואנכי כוננתי והכנתי מכתב יום חמישי קודם ערב יום הכיפורים להודיע לך מאתי [ע"י מכתב ר"ב-ג']. אך הכל מאת ה', הצער רח"ל, והרחבה, והידיעה והבשורה לטוב או להיפוך ח"ו, הכל עשה ה' יפה בעתו ובזמנו.

והבל הבלים, כל העמל שיעמול האדם תחת השמש, ואם על על פי כן צריכין לפעמים על פי רצונו יתברך לעשות עסק, אבל העמל והיגיעה הוא בוודאי הבל הבלים. כמו שדברנו בזה כבר על פסוקים אלו שבקהלת שאמר (קהלת ג, א-ט) לכל עת זומן לכל חפץ וכו', מה יתרון לאדם בכל עמלו וכו'. ויש בזה הרבה לדבר, אך אי אפשר על פני השדה, וגם מחמת אישון לילה ואפיסת הפנאי.

והנה בכל מה שעבר בכל יום מראש השנה עד הנה אי אפשר לבאר. ותהלה לאל אחרי כל היסורין והרפתקאות, הכל בחדס נפלא. ותהלה לאל פה עבר החג בשלום, וגם עזרני השם יתברך שרקדתי הרבה בבית המדרש בליל שמחת תורה ואחר כך, והכל בשלום וכבוד קצת [אנשי עיר נעמרוב לא אחוו יום כל כך בהמחלוקת על מוהרנ"ת, ואדרבה כיבדו אותו כמו"ש מוהרנ"ת "ורוב העיר רועשין עליהם מאד"]. אבל אף על פי כן גם פה נמצא עזי פנים הרבה מהתקצ"ד דורות [ע"י חגיגה (יד). תניא, אמר רבי שמעון חסיד אלו תשע מאות ושבעים וארבע דורות שקומטו להיבראות קודם שנברא העולם ולא נבראו, עמד הקדוש ברוך הוא ושתלן בכל דור ודור, והן הן עזי פנים שבור, ועיין רבי' פכ"ח סי' ד] אשר השקט לא יוכלו, ושברו זכוכות אחת בהחלון שלי בליל שמחת תורה בעת הסעודה. ורוב העיר רועשין עליהם מאד, אבל עדיין לא נודע מי הוא.

והנה בעתים הללו אין לנו במה להחיות עצמינו כי אם על פי השיחות שחננו ה' לשיח כבר מקודם, שכל העולם מלא יסורין כמאמר החכם (העולם מלא יגונות והששון הוא הרוח וכו'). וכבר דיברנו בזה הרבה, אבל גם אנכי בעצמי אני צריך להזכיר את עצמי בזה בכל עת, וקויתי לה' כי בוודאי לא יעזוב ה' אותי ואת כולנו, ועת צרה הוא ליעקב וממנה יושע (ירמיה לו, ז) [ע"י מכתב קצ"ה].

והנה כעת בביתי בני ר' שכנא עם בנו ר' נחמן שיחיו [כנראה שמיד אחר שמחת

באימה וביראה תמיד, אין עולה אצלו יתברך כלל, כנגד שיחה אחת ותפלה אחת של בן אדם השפל הזה שבזה העולם, כמבואר בהתורה כי מרחמם ינהגם וכו' (ליקו"מ ח"ב סי' ד). ואם האדם נמוך מאד, על ידי מעשיו שאינם עולם יפה, אדרבא כשהוא מפרש שיחתו לפניו יתברך, ועובד איזה עבודה, יקר בעיניו יותר ויותר, כי זה עיקר כבודו יתברך, כשהרחוקים מאד נמשכים לעבודתו יתברך, כמבואר בספריו הק' (ליקו"מ ח"א סי' י, סי' י"ד, סי' נ"ט, סי' ס"ב, ח"ב סי' מ"ח ועוד).

ותאמין שכל מה שנאמר בספריו הק' מגודל התפארות שהשם יתברך מתפאר גם עם הפחות שבישראל (עין ליקו"מ סי' י"ז), נאמר גם עליוך.

וביותר תכריח עצמך בכל הכחות, לשמוח בכל עוז בכל יום, שזכינו שלא עשני גוי והבדילנו מן התועים וכו'. און טאקי פארט אשרינו (ובכל זאת רק אשרינו). יתר מזה אי אפשר להאריך עתה על פני השדה, כי איני יודע עם מי יהיה נשלח מכתבי זה.

דברי אביך המעטיר בעדכם ומצפה לישועה

נתן מברסלב

ושלום לכל אנ"ש באהבה רבה.

ואודות בריאותי. דע כי בשבוע העבר לא הייתי בקו הבריאה, אבל הכל היה מהמיחוש במעים רח"ל שיש לי מכבר, כידוע לך, אך מעודי לא היה נמשך זמן כל כך כמו בשבוע העבר. השם יתברך ירחם עלי, וישמרני מעתה מחולי זה ומכל החולאים ומיחושים שבעולם.

ובכל עת ושעה רואין, שאי אפשר לעבור זה העולם, כי אם על פי הדרכים הקדושים דרכי התורה באמת שקבלנו מאדומ"ר ז"ל, על כל דיבור ודיבור ראוי לנו לומר אלמלא לא אתינא לעלמא וכו', מה נאמר מה נדבר, חסדו גבר עלינו ואמת ה' לעולם וכו' (תהלים קי"ב, ב).

נתן הנ"ל.

[א"ה (הגה"ה מדפוס ישן): דעו כי מהחולאת הנ"ל ר"ל נסתלק בשנת תר"ה, והחולאת היה לו (עוד - אינו בכת"ו) מקודם שהיה בן ארבעים, ולעת זקנתו התגברה עד שנסתלק על ידי זה, או לנו על שברינו נחלה מכותינו, חבל על דאברין ולא משתכחין, ורק זאת נחמתנו תהלה לאל חי על הפליטה הנשאת לנו לומר עולם, הן המה מכתביו הק' וספרים הקדושים תהלה לאל חי, ע"כ הגה"ה מדפוס ישן. וע"ע מכתב קכ"ח וקכ"ט ומכתב רפ"ח].

סימן ר"ח

ברוך השם, יום ג', ב' כסליו, תקצ"ו נעמרוב לפ"ק

בני חביבי, כבר שלחתי לך אגרת במוצאי שבת (מכתב ר"ן), וביום א' הגיע אלי מכתבך על ידי הפאטשט, והי' לי לנחת. ובפרט מה שכתבת שדברת אם ר' נחמן נכד אדומ"ר ז"ל שיחי'. תראה להשתדל לדבר עמו בכל פעם, ותהיה ממציא את עצמך אליו, ומאליך תבין איך להתנהג בזה.

[ר' נחמן בן הר"ר זלמן חתן רבינו'ל, והרבנית מרת חיה ז"ל בת רבינו'ל, דר בטולטשין. מוהר"ת ביקש מבני שיחי' לו קשר מיוחד עם הר"ר נחמן לקרבו ולסמכו. ואכן התקרב למוהר"ת בכל לב ונפש כמו שרואין בהמשך המכתבים]

וכבר כתבתי לך שתהלה לאל אני בקו הבריאה בעזרת השם יתברך, ובשבוע העבר לא היה לי חולאת ח"ו. רק המיחוש שלי מכבר, אך שהאריך זמן ביותר, ובחמלת ה' סר מעלי קודם שבת העבר (עין סוף מכתב ר"ן), השם יתברך ירחם עלי וישמרני מעתה מחולאת זה, ומכל מיני חולי ומכאוב שבעולם, וירפאני רפואת הנפש ורפואת הגוף.

יתר מזה אין פנאי להאריך מגודל הנחוצה. ותהלה לאל היה אצלי אורחים על שבת העבר, ודברנו דברי אמת, ברוך השם אשר עזרנו עד כה, וחסדי ה' כי לא תמנו וכו' (איכה ג, כב). (ח"ל למוהר"ת למשיב נפש שאנ"ש באים לקבל ממנו דרך רבינו'ל אף בגולה בעיר נעמרוב, כי אנ"ש לא מנעו עצמם לבוא לקבל פניו הק' בעיר נעמרוב) חזק בני,

סימן ר"ז

ברוך השם, יום א' וירא, תקצ"ו לפ"ק, נעמרוב לפ"ק

אהובי בני חביבי. מכתבך קבלתי על ידי מוסר כתב זה ביום ו' ערב שבת קודש.

והנה בענין האגרת להרב [סאווראן הנזכר במכתב שלפ"ן] עיקר כוונתי היה שימצא איש בקהלתכם שידבר עמו, מעין דברי שבמכתבי לטובתי, ומאחר שלפי דבריו אין נמצא שם, על כן חשבתי דרכי ואשובה רגלי אל עדותיך לסמוך על השם יתברך לבד, ולהיות שב ואל תעשה. כי אין זה רצוני כלל שאתה בעצמך תמסור האגרת, וזה לא עלה על דעתי כלל, אף על פי כן אני מחזיר לך ההעתקה של בני ר' שכנא שיחי' שהיו אצלך, אולי אולי יהיו נצרך לך, ואולי אף על פי כן יהיה נמצא איש שיכווין לבו לשמים, להכניס את עצמו בזה למעט המחלוקת, וה' הטוב יעשה.

יותר מזה אין פנאי להאריך, ומוסר כתב זה יספר לך פה אל פה הכל. ותהלה לאל ה' אתנו, ומרחיב לנו הרבה בצרותינו בחסדו יתברך, ומעט יספר לך מוסר כתב זה ר' נחמן מטולטשין, מהיסורים והרחבות. [מגדולי תלמידי מוהר"ת ומשמשו הנאמן].

ובה' בטחתי שמדה טובה מרובה, ובוודאי הכל לטובה גדולה. ואנו צריכין להתחזק ולהתחדש בכל יום, לילך בדרכיו הקדושים, להחיות עצמינו בנפלאות חסדיו יתברך, שזכינו להמלט מלהיות מהחולקים על נקודות האמת וכו', ובזה לבד אנו יכולים לחיות ולשמוח גם עתה, עד אשר ירחיב ה' לנו בשלימות, ונזכה לצאת מכל צרותינו לגמרי, ויתהפך הכל לטובה גדולה, לששון ולשמחה מהרה.

דברי אביך המעטיר בעדכם.

נתן מברסלב

סימן ר"ז

בעזרת השי"ת, מוצאי שבת קודש, ראש חודש כסלו, תקצ"ו לפ"ק

שלום לאהובי בני חביבי הרבני וכו' מו"ה יצחק נ"י

מכתבך קבלתי ביום ה' העבר, והיה לי לנחת גדול. אך יש לי צער קצת מה שלא הזכרת במכתבך אם קבלת האגרת ששלחתי מפה אור ליום ג' תולדות העבר על ידי ר' חיים נתן צעסיס שנסע לאדעס דרך טולטשין, ומסרתי בידו אגרת אליך. גם בתוכו היה רצוף אגרת שתשלח לקרומינטשאג לר' אפרים נ"י [הרה"ח ר' אפרים זצ"ל דר בקרומינטשאג, מגדולי תלמידי מוהר"ת, בן הרה"ח ר' נפתלי תלמיד רבינו'ל]. והיה מהראוי שייגיע לידך האגרות האלו ביום ג', ואתה לא הודעתני, וצערי גדול מזה, על כן תראה מיד להודיעני מזה.

רק נפלאתי מה שכתבת במכתבך לבערו [עין מכתב ר"ט שאכן המתנגדים פתחו מכתבי מוהר"ת, והיתה כוונתם למצוא בהם דברים שיכולים למסור את מוהר"ת להמשלה]. ואיני יודע איזה סוד נכתב בו, אדרבה הכל דברי אמת. וקראתיו שני פעמים, והחייתי בדבריך היוצאים מלבך באמת. מי יתן שימלא השי"ת משאלות לבך לטובה מהרה, שתזכה להיות איש כשר באמת לאמיתו, כאשר זה כמה נכסוף נכספת לזה.

אך באמת גם הכיסופין והגעגועים יקרים מאד, כמבואר בספריו הק' מעלות הרצון והכיסופין דקדושה, בפרט כשזוכים לפורטם בפה בכל יום (עין ליקו"מ ח"א סי' ל"א וסי' ס"ה, ועין שיחת הר"ן סי' י"ד שהכיסופין בעצמן לדברים שבקדושה יקרים אף שאין זוכים לעשותם ולקיימם).

חזק בני, וחזק לילך בדרך הזה, לדבר הכיסופין דקדושה בפה בכל יום, ותכריח עצמך מאד להרגיל עצמך לזה. ותאמין שאיך שהוא גם הדיבורים שלך יקרים מאד בעיני השם יתברך, כי הוא יתברך ברחמיו מתאוה גם לתפלתך. כי כל העולמות, עם כל עבודתם הגדולה שעובדים אותו יתברך,

כולה, וכמו כן זוכין לחנוכת הבית שהוא בחינת הארת בן ותלמיד, להודיע לדרי מעלה ולדרי מטה גדולתו ומלכותו יתברך וכו', והעיקר הוא להודיע בזה העולם השפל לכל הנמוכים מאד מאד, כי מלא כל הארץ כבודו, בבחינת הקיצו ורננו שוכני עפר וכו' וכו'.

געוואלד ברודער הארציקער, אל יוקינו בעיניכם דברים נוראים חדשים כאלה, באמת בכל יום ובכל עת הם חדשים אצלי לגמרי, ואיני יכול להסיח דעתי מלהתפלא על נפלאות כאלה חדשים כאלה [ידוע פתגם מוהר"ת בעת ששהה בעיר לעמבערג וחזר לפניו התורה של הניעור בליה (ליקו"מ ח"א סי' נ"ב) אמר למשמשו הנאמן ר' נחמן מטולטשין ז"ל ביי מיר איז עס שפיגל נייע עיין אב"ד (ה' נ"ו - נ"ז), הובא לקמן במכתבים שנת ת"ר]. ומוכרחים לכל אדם מאד מאד, להחיותו, ולעוררו, ולהקיצו, ולהקימו, מכל מקום שהוא וכו', אשרינו שוכינו לשמוע כל זאת.

יתר מזה אי אפשר להאריך על פני השדה, אך לא יכולתי להתאפק מלהזכיר מעט דברים האלה המחזיקים הרבה, יהי רצון שיעשו רושם בלבבכם לטובה לקיימם בפשיטות באמת ובתמימות, למען ייטיב לכם לעד. כזה ובכא לנצח.

נתן מברסלב

ותפרום בשלום כל אנשי, ובפרט לנכד אדומ"ר זצוק"ל הרבני מו"ה נחמן נ"י [בן הר"ר זלמן חתן רבינו, והרבנית מרת חיה ז"ל בת רבינו, דר בטולטשין] חזקה ואמצה, עוררהו והקיצהו, ועל ידי זה תתעורר גם אתה ותקבלו דין מן דין [עיין ליקו"מ ח"א סי' קפ"ד]. ואם תרצה תוכל להראות לו מכתבי זה, וכחכתך תעשה.

סימן ר"י

[המכתב נערך לחתנו של מוהר"ת הרה"ר ר' ברוך אשת הרבנית מרת חנה צירל בתו של מוהר"ת, שבאה בבית הנישואין בשנת תקצ"ג אחר פסח כמ"ש לעיל מכתב ק"ו - ק"ז. בתם אסתר שיינדל נולדה בעש"ק פ' ראה תקצ"ד כמ"ש במכתב קמ"ח, ונמצא שבעת כתיבת המכתב היתה קצת יותר משנה. הר"ר ברוך אף שבעת הנישואין לא היה מקורב לרבינו, אמנם בהמשך הזמן נתקרב באמת לדרכי רבינו והבין גדולתו חתנו. הר"ר ברוך נתעורר מאד דייקא מן ההתנגדות על מוהר"ת, שראה באותן השנים איך שמוהר"ת משליך כל מיני בילבולים וטירדות ומחלוקת, ועוסק רק בעבודת ה', ולכן נתקרב למוהר"ת דייקא מן המחלוקת עליו (בשם הר"ר אלי' חיים ריון ע"ה, בספר באש ובמים הערות י"א לפרק ל"ג). ואכן המכתב הזה נכתבה בעצם תבערת המחלוקת, ר' ברוך דר במקום חתנו בברסלב וכתב מכתב לחתנו לנעמרו, ורואין שהתחיל כבר להתעורר לדרכי רבינו כמ"ש "ואיתי תשוקתך אל התכלית" ואין שבהתחלת התקרבותו לדרכי רבינו טען עצמו עם בני הנעורים לברר לפניו אמיתות דרכי רבינו, ואין שכל דברי רבינו אמת, ומוהר"ת למד אותו שיעוב זאת וישליך הכל רק יקבל דברי רבינו בתמימות ובפשיטות באמת, וכה לקמן מכתב רט"ז].

בעזרת השם יתברך, יום ד' ויצא תקצ"ו, נעמרו (לפ"ק) שלום לאהובי חתני כבני, האברך המופלג הותיק, מו"ה ברוך נ"י, ולבתי הצנועה מרת חנה ציריל תחי, ולנכדתי אסתר שיינדיל תחי.

וחזק להחיות עצמך בכל יום, בגודל החסדים ונפלאות שהשם יתברך מפליא עם כל אחד ואחד, בכל יום ויום, ותאמין שלא על חנם ח"ו קבעו לנו חכמינו ז"ל לומר בכל יום (בכרכת מודים בתפלת שמו"ע) על נסיון שבכל יום עמנו, ועל נפלאותיו וטובותיו שבכל עת וכו'. ומי שששים לב לזה באמת ובאמונה יוכל לראות קצת, בפרט אנחנו שרבים קמים עלינו, והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם, ולה' התקוה לצאת מהצרות לגמרי, מצרה לרוחה גדולה, ויראו שונאינו ויבושו חיש קל מהרה.

דברי אביך

נתן מברסלב

לכל אנשי שלום רב באהבה עזה, ובפרט לידידי כנפשי ולבבי הותיק כבוד מו"ה נחמן נ"י, נכד עטרת ראשינו זצוק"ל.

סימן ר"ט

ברוך השם, אור ליום ד' ויצא תקצ"ו, נעמרו (לפ"ק) בני חביבי.

דע שקבלתי מכתבך שכתבת יום ד' תולדות. כעת תדע שנודע לי על ידי ר' שמואל וויינבערג שהאגרת ששלחתי לך על ידי ר' חיים נתן צעסיס מנעמרו בא לידי זרים [עיין מכתב ר"ז ומכתב ר"א]. כי ר' חיים נתן הנ"ל שחזר למסור לך האגרת, ונזכר בנסעו מטולטשין, ושלח לך על ידי איזה איש, וכבר נפתחה האגרת בבארטיק, ואיני יודע היכן הם, ואם כי יש לי צער מזה. אבל זאת נחמתי, כי תהלה לאל אין לי במה להתבייש במה שכתבתי שם, כי לא דברתי שם ח"ו על שום אדם מישראל, רק הזכרתי אתכם לאדבא מחשבתא בעלמא דאתי בכל יום בכלליות ובפרטיות וכו', ותהלה לאל בזה אין לנו להתבייש כלל. אף על פי כן אם הייתי יודע שיבא לידי כך לא הייתי מוסר מכתבי לידי משולה. אך בדיעבד בוודאי הכל לטובה, ומי יודע דרכי ה' ונפלאותיו ית' [עד"ז לקמן במכתב ר"א בכל יום רואים נפלאות ה' בכל דבר].

עתה תראה לכתוב לר' חיים נתן הנ"ל, ותודיע לו מה שעבר בזה, ותבקשו שיכתוב לך למי מסר המכתב, אולי תוכל לחזור המכתב להשיגו, וה' הטוב יעשה.

ותהלה לאל אני הקו הבריאות בעזרת השם יתברך [עיין מכתב ר"ז בסוף]. וימי חנוכה ממשמשין ובאין, ובודאי נעשה בכל שנה ושנה ענין חנוכה הבית שגילה אדומ"ר ז"ל, שכפי הסלח נא של יום כיפורים וכו' (ליקו"מ ח"ב סי' ז). כי הלא סוף כל סוף בודאי יבנה בית המקדש במהרה בימינו, וכל בנינו יהיה על ידי בחינה הנ"ל. וכל שנה ושנה נבנה מעט מעט, עד שיהיה נשלם מהרה. ועל כן בכל שנה ושנה צריך שיהיה לכל אחד מישראל חלק בחנוכה הבית, וזה זוכה כפי הסלח נא של יום כיפורים. וגם עתה עדיין צריכין להתפלל שיתקבל הסלח נא של יום כיפורים, כי בכל יום צריכין לשוב להשם יתברך, שזהו בחינת קדושת יום כיפורים שמשיכין בכל השנה

כוונת הערות והציגונים בכדי להבין את המכתב הק', וברצוננו בעו"ה להדפיס כל המכתבים עם הערות כדי לזכות את הרבים, לכן נשמה לקבל באמייל מן הקוראים היקרים "הארות" בין על דברי מוהר"ת ובין על דברינו כדי שיצא מתחת ידינו דבר נאה ומתוקן, ויאשר כוונתנו למפרע

למכתבים למערכת, וכן לכתוב מאמרים להופיע בעטת סופר, אן להערות, וכן מי שברצונו שייגע לו העט סופר על יד האימפל, יפנה: **CONGHVPRINTING@GMAIL.COM** אן להפעקס: **845.781.6701** להודיעה על מול טוב לאנשי, יש לשלוח הודעה (עד יום ג' בשעה: 9:00 בבוקר):

שיעורים אויף אידיש אין ספר ליקוטי מוהר"ן !

לימוד ספה"ק ליקוטי מוהר"ן בכל יום

מען קען הערן אויף "אוצרות ברסלב" יעדן טאג א עמוד בספה"ק ליקוטי מוהר"ן

718-855-2121

געלערנט "אויף אידיש" מיט א קלאהרין הסבר, לויט די מפורשים און לויט ווי עס איז מבואר אין ליקוטי הלכות

חזקו ואמנו אחוי ללמוד ספריו "בכל יום", ולעיין ולחפש בהם למצוא בהם בכל פעם עצות להציל נפשכם (ע"ל"ת מכתב ש"א)